

Inhoud

- **Nieuwe toewijzingsprocedure Huisvesting vergunninghouders vanaf 1 oktober 2012**
- **Onderzoek nieuwe toewijzingsprocedure in pilotgebieden**
- **Hoe werkt de nieuwe toewijzingsprocedure**
- **Regionale samenwerking**
- **Woningweigering en Zelfhuisvesting**

Nieuwe toewijzingsprocedure Huisvesting vergunninghouders vanaf 1 oktober 2012

De Nederlandse gemeenten hebben de wettelijke taak om vergunninghouders te huisvesten. Elk half jaar wordt hen door het Rijk een taakstelling opgelegd voor een aantal te huisvesten vergunninghouders. In de afgelopen jaren hebben veel gemeenten hier achterstanden in opgelopen. De Taskforce Thuisgeven onder leiding van dhr. E. Nijpels heeft in 2011 aanbevelingen gedaan om de huisvesting van vergunninghouders te versnellen en te verbeteren, zodat de achterstanden worden ingelopen en de vergunninghouders snel kunnen starten met hun integratie in de Nederlandse samenleving.

Gedurende de tweede helft van 2011 is daarom een nieuwe toewijzingsprocedure beproefd in Drenthe, Friesland en Utrecht (buiten de BRU-gemeenten). Hierbij is ervaring opgedaan met de nieuwe werkwijze. De nieuwe aanpak die de Taskforce voorstelde, kenmerkt zich door omkering van de matching: in plaats van het aanleveren van woonruimte, krijgt de gemeente een informatieprofiel over de vergunninghouder van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Bij dit profiel zoekt de gemeente passende woonruimte. In de nieuwe toewijzingsprocedure wordt gewerkt met een nieuwe functionaris bij het COA: de regievoerder. Deze fungeert als makelaar en als één-loket tussen vraag van de vergunninghouder en aanbod van gemeenten in die regio.

De ervaringen met de nieuwe toewijzingsprocedure waren positief. In overleg met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Inter Provinciaal Overleg (IPO) hebben de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Immigratie, Integratie en Asiel afgesproken de nieuwe toewijzingsprocedure per 1 oktober landelijk in te voeren.

De nieuwe toewijzingsprocedure is een andere manier van werken maar verandert niets aan de verantwoordelijkheid van de verschillende partijen. De nieuwe toewijzingsprocedure verandert evenmin iets aan de taakstelling.

Inzet is dat de vergunninghouder zich snel thuis voelt in ons land en kan meedoen in de samenleving.

Onderzoek nieuwe toewijzingsprocedure in pilotgebieden

Door een extern bureau is onderzoek uitgevoerd naar de resultaten van de nieuwe toewijzingsprocedure in de pilotgebieden (Evaluatie Pilot Sneller Thuisgeven, maart 2012).

Gebleken is dat de nieuwe werkwijze veel voordelen oplevert:

- De informatievoorziening over de vergunninghouder en de matchingsmethode zijn verbeterd omdat gewerkt wordt met een informatieprofiel over de vergunninghouder en de gemeente hiervoor woonruimte gaat zoeken.
- De verschillende partijen in de huisvestingsketen ervaren de komst van een COA-regievoerder als meerwaarde voor een goede samenwerking.
- De gemeenten hebben meer de regie op het huisvestingsproces omdat zij gericht woonruimte voor een bepaalde vergunninghouder zoeken.
- De vergunninghouders worden op een evenredige manier over de gemeenten verdeeld. Daarmee zijn ook de gemeenten in de perifere gebieden van Nederland verzekerd van aanbod van vergunninghouders om aan hun taakstelling te voldoen.

Taskforce Thuisgeven had voorgesteld om het huisvestingsproces te versnellen tot gemiddeld drie maanden na vergunningverlening. Uit onderzoek is gebleken dat een gemiddelde doorlooptijd van 14 weken realistisch is met de nieuwe werkwijze. Dit betekent dat vergunninghouders binnen twee weken na vergunningverlening door de COA-regievoerder aan een gemeente worden gekoppeld. Het vinden van huisvesting (gemiddeld 10 weken) en de verhuizing (gemiddeld 2 weken) vindt hierna in 12 weken onder regie van de gemeente plaats.

Hoe werkt de nieuwe toewijzingsprocedure

De nieuwe toewijzingsprocedure kenmerkt zich door:

- Gesloten regionaal systeem
- Informatieprofiel
- Regievoerder
- Omkering van de match

Gesloten regionaal systeem

De gemeenten in Nederland worden opgedeeld in een vijftal regio's met elk enkele toeleverende asielzoekerscentra (azc's). Deze azc's liggen waar mogelijk in of dichtbij de regio waar de vergunninghouders gehuisvest gaan worden. Bij de regio-indeling is onder meer rekening gehouden met bestuurlijke grenzen en woningmarktaspecten.

De vijf regio's worden gevormd door de toezichtsgebieden (provincies en bestuursregio's) en zijn:

1. Friesland, Groningen, Drenthe
2. Overijssel, Twente, Gelderland, Stadsregio Arnhem-Nijmegen
3. Noord-Holland, Stadsregio Amsterdam, Flevoland, Utrecht, Bestuursregio Utrecht
4. Zeeland, Zuid-Holland, Stadsgewest Haaglanden, Stadsregio Rotterdam
5. Noord-Brabant, Stadsregio Eindhoven, Limburg.

Op het moment van vergunningverlening verblijft de vergunninghouder in een azc. Hij of zij wordt door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) bemiddeld naar huisvesting in een gemeente in dezelfde regio als waar dit azc aan is gekoppeld.

Informatieprofiel

Als een asielzoeker een verblijfsvergunning krijgt, voert het COA zo snel mogelijk een gesprek met de vergunninghouder. In dit gesprek wordt informatie verzameld die relevant is voor de huisvesting in een gemeente. De vergunninghouder wordt ingelicht over wat verwacht wordt nu er een vergunning is verleend. Het COA spoort de vergunninghouder aan om zich zo snel mogelijk te melden bij het gemeentehuis voor inschrijving in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) van de gemeente waarin het azc is gelegen. Deze gemeenten zijn gevraagd de vergunninghouders zo snel mogelijk in te schrijven. Hiermee krijgt de vergunninghouder een burgerservicenummer (BSN). Ook ziet het COA er op toe dat de vergunninghouder zo snel mogelijk zijn of haar verblijfsdocument bij het loket van de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) ophaalt.

In het gesprek vertelt COA dat de vergunninghouder gehuisvest wordt in de regio waar het azc aan is gekoppeld. Het COA onderzoekt of sprake is van dwingende plaatsingscriteria (1e graads familie, opleiding, werk, noodzaak specifieke medische behandeling) waardoor de vergunninghouder buiten de regio gehuisvest moet worden.

Vervolgens wordt een informatieprofiel over de vergunninghouder opgesteld. Hierin worden gegevens opgenomen die voor de gemeente relevant zijn voor het huisvesten van de vergunninghouder, zoals gezinsgrootte en -samenstelling, herkomstland, taal, opleiding, werkervaring, eventuele medische indicaties.

De azc-locatie stuurt het informatieprofiel over de vergunninghouder naar de COA-regievoerder.

Regievoerder

Binnen de vijf regio's zijn COA regievoerders werkzaam. Deze nieuwe functionaris in het huisvestingsproces is dé contactpersoon voor de gemeenten in de regio en koppelt de vergunninghouder aan een gemeente. De regievoerder fungeert als het ene loket waarlangs de vergunninghouder aan een gemeente wordt gekoppeld. Op deze wijze worden de vergunninghouders eerlijk en evenredig aan gemeenten toegewezen.

Aan de hand van zijn of haar kennis over de vergunninghouders en de regio (taakstelling van gemeenten, lokale woningmarkt, afspraken tussen gemeenten etc.) brengt de regievoerder een zo goed mogelijke match tot stand tussen vergunninghouder en gemeente. De regievoerder zorgt voor een evenredige spreiding van vergunninghouders over de gemeenten in de regio. Los van de 'dagelijkse' contacten met gemeenten zal de regievoerder periodiek met een gemeente of met samenwerkende gemeenten in gesprek gaan over het koppelingsbeleid.

Na onderzoek van het informatieprofiel en de mogelijkheden binnen gemeenten, brengt de regievoerder de koppeling tussen de vergunninghouder en de gemeente tot stand.

Omkering van de match

Vervolgens ligt de regie voor het realiseren van huisvesting en verhuizing van de vergunninghouder bij de gemeente. Na de koppeling gaat de gemeente meteen aan de slag om de vergunninghouder binnen zo kort mogelijke tijd een plek in de gemeente te bieden.

De procedure om een vergunninghouder aan een gemeente toe te wijzen, wordt dus omgekeerd. In plaats dat de gemeente een vrijkomende woning op het aanbodmodel van COA plaatst, waarna een vergunninghouder gematcht wordt, gaat de gemeente op grond van het informatieprofiel gericht op zoek naar passende woonruimte voor een vergunninghouder.

De gemeente informeert de woningcorporatie over de vergunninghouder die moet worden gehuisvest. Gemeenten hebben gemiddeld 12 weken de tijd voor het vinden van woonruimte en de verhuizing van de vergunninghouder. Tien weken voor het vinden van woonruimte en twee weken voor de verhuizing naar de nieuwe woning.

De gemeente vraagt aan een woningcorporatie om passende woonruimte voor de vergunninghouder te zoeken. Als woonruimte is gevonden, wordt een datum bepaald waarop de vergunninghouder het huurcontract ondertekent en zich laat overschrijven in de Basisadministratie van de betreffende gemeente. Op dezelfde dag worden aanvragen voor inkomensvoorziening en inrichtingskrediet in gang gezet. Op deze dag waar al veel geregeld wordt, kan de vergunninghouder begeleid worden door een maatschappelijke instantie zoals Vluchtelingenwerk. Samen inspecteren zij de woning en inventariseren wat nodig is aan woninginrichting en huisraad.

In de twee weken die volgen, bereidt de vergunninghouder zich voor op zijn verhuizing naar de gemeente. De gemeente op haar beurt toetst de aanvragen en stelt geld beschikbaar voor de eerste benodigheden in de woning.

Vervolgens betreft de vergunninghouder de woning. Als de vergunninghouder is verhuisd, meldt de gemeente de vergunninghouder aan voor de taakstelling en verklaart dat woonruimte, overschrijving in de GBA en inkomensvoorziening zijn geregeld. Hierna volgt direct de digitale verwerking voor de taakstelling.

Hiermee is het huisvestingsproces beëindigd. Binnen twee weken na de ingangsdatum van het huurcontract, wordt de vergunninghouder door COA uitgeschreven.

In de checklist Activiteitenbeschrijving ziet u de verschillende stappen in de nieuwe toewijzingsprocedure.

Regionale samenwerking

De nieuwe toewijzingsprocedure biedt ruimte voor gemeenten om samen te werken met andere gemeenten of andere ketenpartners binnen een bepaald gebied in de regio. Bestaande (regionale) samenwerkingsverbanden van gemeenten kunnen in de nieuwe werkwijze intact blijven. Het is bevorderlijk voor goede ketensamenwerking als de communicatie in de driehoek gemeente – regievoerder – provinciale toezichthouder geborgd is. Regionale samenwerking kan hier een middel in zijn.

Naast reeds bestaande regionale samenwerkingsverbanden kunnen nieuwe geïnitieerd worden.

De voordelen van (meer) regionale samenwerking:

- De verschillende partners in het huisvestingsproces kunnen elkaar door regionaal samen te werken snel vinden in communicatie en werkafspraken.
- De samenwerkende instanties gemeenten, woningcorporaties en maatschappelijke organisaties (zoals Vluchtelingenwerk), raken via een regelmatig regionaal overleg goed en snel op de hoogte van wat er speelt bij de huisvesting van vergunninghouders.
- Het is bijvoorbeeld mogelijk om als regio één coördinator aan te stellen die de contacten met de regievoerder onderhoudt en de toegewezen vergunninghouders verdeelt over de gemeenten in de regio.
- Bij regionale samenwerking kan aangesloten worden bij reeds bestaande samenwerkingsverbanden zoals een Intergemeentelijke Sociale Dienst.
- Uitvoeringsproblemen kunnen gezamenlijk worden opgepakt, waarbij bijvoorbeeld één gemeente wordt gemandateerd om een oplossing te zoeken.
- Woningcorporaties hebben soms een groter werkgebied dan één enkele gemeente en kunnen in een regionaal huisvestingsoverleg afspraken met verschillende gemeenten maken. Ook zij kunnen met elkaar samenwerken en een coördinator aanwijzen die de huisvesting van vergunninghouders vorm geeft.

- Gemeenten kunnen in een samenwerkingsverband afspraken met elkaar maken over het huisvesten van vergunninghouders. Een grote stad kan bijvoorbeeld meer alleenstaanden huisvesten, gezinnen in plattelandsgemeenten.
- Gemeenten kunnen gezamenlijk afspraken maken met een instantie die de maatschappelijke begeleiding van vergunninghouders op zich neemt.

Woningweigering en Zelfhuisvesting

Alhoewel vergunninghouders met de nieuwe werkwijze allemaal aan een gemeente worden gekoppeld, blijft de mogelijkheid bestaan dat een vergunninghouder toch zelf elders huisvesting vindt. Het recht op vrije vestiging laat niet toe dat een vergunninghouder verplicht wordt naar een bepaalde gemeente te gaan. Wel is het zo dat de vergunninghouder dan geen aanspraak kan maken om met voorrang (op basis van de taakstelling) gehuisvest te worden. Die voorkeursbehandeling geldt alleen voor de gemeente aan wie de vergunninghouder is gekoppeld.

In de 'oude werkwijze', met name bij het COA-aanbodmodel waar gemeenten een woning aanboden waar vergunninghouders zich voor konden aanmelden, kwam het nogal eens voor dat vergunninghouders op het laatste moment afhaakten en ergens anders heen gingen. Vooral gemeenten in de periferie hadden hier vaak last van. Met de nieuwe werkwijze wordt aan de vergunninghouder duidelijk gemaakt in welke gemeente hij of zij gaat wonen en dat deze gemeente zich voor hem of haar zal inspannen snel een woning te vinden. Het COA aanbodmodel wordt zodanig aangepast dat gemeenten kunnen zien aan welke gemeente de vergunninghouder is gekoppeld. Gemeenten kunnen met het oog op collegialiteit afspreken om geen vergunninghouders te huisvesten die niet aan hen zijn gekoppeld. Hiermee wordt voorkomen dat de gemeente aan wie de vergunninghouder is gekoppeld onnodig veel tijd en werk investeert in het realiseren van huisvesting en de vergunninghouder hier geen gebruik van maakt.

Met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is afgeproken dat we gaan monitoren hoe vaak het onder de nieuwe werkwijze nog voorkomt dat vergunninghouders zich niet in de gemeente vestigen waar zij aan gekoppeld zijn. Mocht het probleem zich toch in grote mate blijven voordoen, dan zal hiervoor naar een oplossing worden gezocht.